

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2014-1-118
Karar Sayısı : 15-07/89-34
Karar Tarihi : 12.02.2015

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER : Metin PEKTAŞ, Hakan EREK, İbrahim KUŞCU

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.
Şanlıurfa Yolu 3. km Kayapınar/DİYARBAKIR

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Lisanssız elektrik üretimi için yapılan başvuruları değerlendirmek ve işleme koymakla yükümlü Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin, yapılan başvuruları, kısıtlı sayıda olan şebekeye bağlanma noktalarını kendisiyle aynı ekonomik bütünlük içerisinde bulunan şirketlere tahsis etmek amacıyla bekleterek 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin (DEDAŞ), mevzuat gereği, ilgili dağıtım bölgesinde 1 MW altı yenilebilir elektrik santrallerine ilişkin başvuruların yapıldığı mercii olduğu ve bu konudaki tüm işlemlerin bu şirket tarafından yapılmasının öngörüldüğü,
- Ancak DEDAŞ'ın yapılan başvuruları değerlendirmeye almayarak beklettiği ve bu yolla yapılması planlanan yatırımları engellediği,
- DEDAŞ'ın başvuruları işleme koymaması üzerine, DEDAŞ ile görüşmeler yapıldığı ve bu görüşmelerde, DEDAŞ yönetiminin 1 MW altı Güneş Enerji Santrali (GES) yatırımlarına ilişkin başvuruları işleme koymama kararı aldığı kendilerine söylendiği,
- Aynı görüşmelerde, DEDAŞ'ın başvuruları işleme koymama kararının arkasındaki saikin, 1 MW altı santraller için gerekli olan dağıtım ya da iletim kapasitesinin (trafo dağıtım merkezleri ve hat kapasiteleri), DEDAŞ ya da bu şirket ile aynı ekonomik bütünlük içerisinde bulunan şirketlerin bu alanda yapacağı yatırımlar için korunması olduğu

iddiaları dile getirilmiştir.

(3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 14.11.2014 tarihinde intikal eden başvuru 18.12.2014 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 14-53/908-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme üzerine hazırlanan 05.02.2015 tarih ve 2014-1-118/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; önaraştırma konusuna ilişkin olarak ilgili teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (5) Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, kesin bir ilgili ürün pazarları elektrik dağıtım hizmetleri ile elektrik üretimi ve ilgili coğrafi pazar Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin, Şırnak, Batman, Siirt illeri olarak belirlenmiştir.
- (6) Türkiye’de elektrik dağıtım alanında faaliyet gösteren şirketlerin özelleştirilmeleri tamamlanmış ve özel sektöre devri gerçekleşen dağıtım şirketlerine ayrıştırma yükümlüğü getirilerek elektriğin perakende satışı alanında faaliyet göstermek üzere her bölgede GTŞ’ler kurulmuştur. Bölgesel dağıtım şirketleri, elektrik enerjisinin yerel düzeyde fiziksel olarak taşınması ve bununla ilgili tüm saha operasyonlarına yönelik faaliyetleri “doğal tekel” olarak gerçekleştirmektedir. Dağıtım şirketleri sahip oldukları “doğal tekel” nitelikleri nedeniyle yerel seviyede her bir dağıtım bölgesinde hakim durumda bulunmaktadır.
- (7) DEDAŞ; ilgili coğrafi pazarda, elektrik dağıtım hizmetleri pazarı bakımından hakim durumdadır. Bunun yanısıra DEDAŞ, faaliyet gösterdiği bölgede, lisanssız üretim başvurularını alan, değerlendiren ve sürecin sonunda lisanssız üretim tesislerinin fiziksel şebeke bağlantısını sağlayan tek yetkili mercidir.
- (8) Dosya konusu başvuruyla şikayete konu olan DEDAŞ; ilgili coğrafi pazarda, elektrik dağıtım hizmetleri pazarı bakımından hakim durumdadır. Bunun yanısıra DEDAŞ, faaliyet gösterdiği bölgede, lisanssız üretim başvurularını alan, değerlendiren ve sürecin sonunda lisanssız üretim tesislerinin fiziksel şebeke bağlantısını sağlayan tek yetkili mercidir.
- (9) DEDAŞ’ın, Dicle dağıtım bölgesinde yer alan lisanssız üretime yönelik bağlantı kapasitelerini DEDAŞ ve DEDAŞ’a bağlı şirketlere tahsis ederek bu yatırımları şirket bünyesinde gerçekleştirmek ve bu kapasiteleri diğer yatırımcılara kapatmak yönünde bir inisiyatif geliştirdiği,
- Bu amaca yönelik olarak diğer yatırımcılar tarafından yapılan lisanssız üretim başvurularını özellikle 2014 yılı Haziran ayından itibaren değerlendirmeye almayarak beklettiği,
 - 2014 yılı Aralık itibarıyla DEDAŞ’ın politika değişikliğine giderek lisanssız üretim yatırımlarını şirket bünyesinde yapmaktan vazgeçtiği ve buna paralel olarak diğer yatırımcılar tarafından yapılan başvuruların değerlendirme süreçlerini devam ettirme kararı aldığı ve bu durumun 23.12.2014 tarihli DEDAŞ yönetim kurulu kararına yansdığı
- görülmektedir.
- (10) Bu noktada, lisanssız üretime ilişkin teknik kapasitelerin “DEDAŞ ve DEDAŞ’a bağlı şirketlere tahsis edilmek amacıyla korunması ve buna yönelik olarak diğer yatırımcı başvurularının değerlendirmeye alınmaması” şeklinde ortaya çıkan davranışın 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesi karşısındaki durumunun değerlendirilmesi ve bu davranışın bir kötüye kullanma hali olup olmadığının ortaya konulması gerekmektedir.
- (11) İlgili mevzuatta dağıtım şirketlerinin, lisanssız üretim başvurularının alınması ve değerlendirilmesi bakımından, faaliyet gösterdikleri dağıtım bölgelerinde tek yetkili mercii olarak tanımlanmış olması, kamusal ya da regülasyona dönük bir faaliyetin dağıtım şirketlerine delege edilmiş olması anlamına gelmektedir. Esasen dağıtım faaliyetinin özelleştirilmiş olması ve TEDAŞ bölge teşkilatlarının lağvedilmiş olması nedeniyle bu faaliyetin dağıtım şirketi eliyle yürütülmesi bir zorunluluk olarak ortaya çıkmış ve buna bağlı olarak mevzuatta da bu yönde bir düzenlemeye gidilmiştir.

- (12) Konuya yalnızca başvuruların alınması ve değerlendirilerek sonuçlandırılması yönünden bakıldığında, DEDAŞ tarafından gerçekleştirilen davranış, kendisine mevzuatla verilen bir görevin yerine getirilmemesi ya da eksik olarak yerine getirilmesi olarak ortaya çıkmaktadır ki bu durumun bir kötüye kullanma hali ve 6. madde ihlali olarak değerlendirilmesinden önce mevzuattan kaynaklanan görev ve yükümlülüğün yerine getirilmemesi olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.
- (13) Bununla birlikte, mevzuatta tanımlanan bu görevin bir diğer boyutu, lisanssız üretim tesislerinin şebeke bağlantılarının fiziksel olarak gerçekleştirilmesi ve bu üretim tesislerinin piyasaya girişlerinin sağlanmasıdır. Bu açıdan bakıldığında başvuruların bekletilerek değerlendirmeye alınmaması nihai olarak bu tesislerin şebeke bağlantılarının yapılmaması sonucuna yönelik olup, bu yatırımcıların piyasaya girişlerini engelleyici bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır.
- (14) Dolayısıyla DEDAŞ'ın iddia konusu davranışları; bölgesel arz güvenliği, enerjide dışa bağımlılığın azaltılması, sistemsel kısıtların aşılması ve kayıp miktarının azaltılmasına katkı sağlaması beklenen ve bu nedenle elektrik tedariki açısından önem arz eden lisanssız üretim tesislerinin piyasaya girişlerinin önünde engel teşkil eder niteliktedir.
- (15) Diğer yandan bu üretilere ilişkin teknik kapasitelerin DEDAŞ ve DEDAŞ'a bağlı şirketlere tahsis edilerek, diğer yatırımcıların erişimine kapalı hale getirilmesinin amaçlanması, sistem operatörü olan DEDAŞ'ın eşit taraflar arasında ayrımcılık yapma niyetiyle hareket ettiğine ve bir pazardaki hakim durumunu başka bir pazarda kötüye kullandığına işaret etmektedir.
- (16) Bu çerçevede, DEDAŞ'ın dosya konusu davranışının 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca hâkim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilebilecek niteliktedir.
- (17) Ancak önaraştırma kapsamında yapılan tespitler ışığında; DEDAŞ'ın önaraştırma kapsamındaki davranışları amaçlamış olmakla birlikte henüz hayata geçirmemiş olması, 23.12.2014 tarihli yönetim kurulu kararıyla önaraştırma konusu uygulamadan şirket olarak vazgeçilmiş olması, DEDAŞ tarafından Kuruma gönderilen ve Kurum kayıtlarına 2.2.2015 tarih 589 sayı ile intikal eden yazıda, Kurum tarafından alınacak kararlara ve yönlendirmelere uygun davranılacağına açıkça ifade edilmiş olması nedenleriyle DEDAŞ hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (18) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
1. Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca bu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığına,
 2. Bununla birlikte, dosya konusu iddialara yönelik olarak ihlal teşkil edebilecek uygulamalardan kaçınılması gerektiği, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde haklarında işlem başlatılacağı yönünde Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'ye görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine,
 3. Dosya mevcudu tüm bilgi ve belgelerin Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna gönderilmesine,
 4. Önaraştırma kapsamında, diğer bazı dağıtım şirketlerine ilişkin benzer bulgulara da ulaşıldığından, konuyla ilgili olarak, üyelerine bildirilmek üzere Elektrik Dağıtım Hizmetleri Derneğine görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine,

5. Lisanssız elektrik üretimine ilişkin ikincil mevzuattan ya da uygulamadan kaynaklanan ve 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi açısından önem arz eden sorunların giderilebilmesi bakımından, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu ve Enerji Bakanlığı Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğüne görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.